

Asia: VN/22728/2024

Lausuntopyyntö: luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi työsopimuslain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Yleiset huomiot ja vaikutusarviot

Yleiset huomiot työryhmän mietinnöstä

Sivistysala ry (myöhemmin Sivista) pitää erittäin hyvänä hallituksen tavoitetta uudistaa työelämän lainsäädäntöä työllistämisen esteiden purkamiseksi ja erityisesti pk-yritysten toimintaedellytysten vahvistamiseksi. Lakimuutokset ovat kannatettavia ja tarpeellisia työllistämiskynnyksen madaltamiseksi.

Perusteluissa voisi näkyä se, että esityksellä pyritään työllistämiskynnyksen madaltamiseen ja näin se tukee perustuslain 18 §:n mukaista, julkisen vallan velvoitetta edistää työllisyyttä.

Työryhmän mietintö ei kuitenkaan täysin toteuta työryhmälle annettua tehtävää ja hallitusohjelman tavoitetta. Jatkovalmistelussa tulisi kiinnittää huomiota siihen, että hallitusohjelmassa sovitut uudistukset toteutetaan kokonaisvaltaisemmin.

Huomionne esityksen vaikutuksista

Sivista kiinnittää huomiota siihen, että mietinnön vaikutusten arviointi vaikuttaa puutteelliselta ja osin virheellisiin käsityksiin perustuvalta. Mietinnön vaikutusten arvioinnissa ei tunnisteta sitä, että määräaikaisten työsopimusten edellytysten helpottaminen alentaa työllistämiskynnystä ja voi olla vaihtoehtona tilanteelle, jossa työsopimusta ei tehdä lainkaan. Erityisesti pienille työnantajille henkilöstömäärän nostamisen kynnys on erittäin korkea ja hallitusohjelman mukaisesti toteutettuna määräaikaisen työsopimuksen edellytysten keventäminen mahdollistaisi sen kokeilemisen, kestäkö organisaation talous ja toiminta työntekijän lisäämisen. Arvioinnissa ei lausuta juuri mitään esitysten vaikutuksista työllistämiskynnykseen, vaikka se on uudistusten tavoite. Jatkovalmistelussa tulee huolehtia kattavammasta vaikutusten arvioinnista.

Työsopimuslaki

1 luvun 3 a (työntekijän kanssa tehtävä ensimmäinen määräaikainen työsopimus)

Mietintö sisältää hallitusohjelmaan kirjaamattomia rajoituksia ja velvollisuuksia, jotka ovat Sivistan käsityksen mukaan suhteettomia tarkoitukseensa ja hallitusohjelmakirjauksiin nähden. Lisäksi nämä rajoitukset ja velvollisuudet eivät kevennä työnantajien hallinnollista taakkaa, kuten hallitusohjelmassa on tavoitteeksi sovittu.

Sivistan käsityksen mukaan EU:n määräaikaisia työsuhteita koskeva direktiivi (1999/70/EY) ei edellytä säätämään esityksessä ehdotettuja rajoituksia määräaikaisten työsopimusten tekemiselle.

1 luvun 3 b § (määräaikaisen työsopimuksen tekeminen pitkäaikaistyöttömän kanssa)

Ei huomautettavaa.

2 luvun 4 § (selvitys työnteon keskeisistä ehdoista)

Ei huomautettavaa.

2 luvun 6 § (Ilmoittaminen vapautuvista työpaikoista ja perusteltu vastaus mahdollisuudesta pidentää säännöllistä työaikaa tai työsopimuksen kestoaikaa)

Mietinnön ehdotus johtaisi tarpeetonta hallinnollista taakkaa työnantajille, minkä lisäksi esitys on osin päällekkäin työsopimuslain 2 luvun 6 §:n velvollisuuksien kanssa.

5 luvun 4 § (lomautusilmoitus)

Mietinnön ehdotus ei ole hallitusohjelmakirjauksen mukainen, koska ehdotuksen mukaisesti lomautusilmoitusajan lyhentyminen ei ohittaisi työehtosopimusmääräyksiä.

5 luvun 7 § (lomautetun työntekijän työsuhteen päättyminen)

Ei huomautettavaa.

6 luvun 1 § (määräaikaiset työsopimukset)

Mietinnön ehdotus poikkeaa olennaisesti hallitusohjelmassa sovitusta, koska mietinnön ehdotuksen mukaan työntekijä voisi kuuden kuukauden jälkeen irtisanoutua määräaikaisesta työsuhteesta. Tällöin kysymys ei olisi määräaikaisesta työsopimuksesta, vaan ns. sekamuotoisesta työsopimuksesta, jota hallitusohjelmassa ei Sivistan käsityksen mukaan ole tavoiteltu.

6 luvun 6 § (työntekijän takaisin ottaminen)

Mietinnön ehdotus on monitulkintainen ja lisäisi erimielisyyksiä työpaikoilla. Työsuhteen päättymishetki on yksitulkintainen ja sen hetken tulisi olla työntekijämäärän laskennassa ratkaisevaksi hetkeksi.

Merityösopimuslaki

1 luvun 3 § (työsopimuksen muoto ja sisältö)

Sisällöltään ehdotukset vastaavat työsopimuslakiin ehdotettavia muutoksia, eikä merityösopimuslain osalta lausuta erikseen.

1 luvun 4 a § (työntekijän kanssa tehtävä ensimmäinen määräaikainen työsopimus)

-

1 luvun 4 b § (määräaikaisen työsopimuksen tekeminen pitkäaikaistyöttömän kanssa)

-

2 luvun 5 § (vapautuvista työpaikoista tiedottaminen ja velvollisuus pyynnöstä antaa tietoa turvaavammasta työsuhdemuodosta)

-

6 luvun 4 § (lomautusilmoitus)

-

6 luvun 7 § (lomautetun työntekijän työsuhteen päätyminen)

-

7 luvun 1 § (määräaikaiset sopimukset)

-

7 luvun 9 § (työntekijän takaisin ottaminen)

-

Työvoimapalveluiden järjestämisestä annettu laki

118 § (tietojen luovuttaminen työnantajalle työpaikan täyttämistä varten ja työnantajan tiedonsaantioikeus)

Ei lausuttavaa.

Muut kysymykset

Lomautusilmoituksen toimittaminen työntekijän tietoon: Onko tarvetta säätää lomautusilmoituksen osalta vastaavantyyppistä vastaanotto-olettamaa, joka liittyy työsopimuksen päättämisilmoituksen toimittamiseen? (vrt. TSL 9 luvun 4 §:n 1 momentti)

Kyllä, se olisi hyvin perusteltua.

Muut huomiot

-

Tikkinen Annakaisa

Sivistysala ry